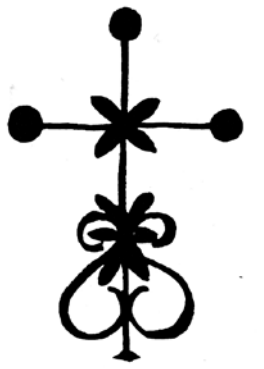

TARVAS KOTISEUTULEHTI

N:o 1
2021

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Kotiseutuyhdistys Tarvaiset ja Liedon srk

KESÄ 1941 TARVASJOELLA

Kesä 1941 jäi 80 vuotta sitten jokaisen silloin eläneen muistoihin kohtalon kesänä. Takana oli talvisota ja välirauhaa vuosi. Siirtolaisiksi joutuneet Karjalan ja Hangon asujat elivät edelleen evakkoina toisten ahtaissa suojissa ilman täyttä varmuutta uusista elinoloista. Harvoille oli antaa omaa uunia tai keittotilaa, vaan samalla hellalla keitettiin ja uunissa paistettiin. Yhteisiä olivat käymälät ja saunat, vesi kaivossa ja polttopuut liiterissä. Yhteisissä karjatiloiissa olivat myös ne eläimet, jotka oli ehditty siirtää sodan jaloista pois. Vaikeissa oloissa uhkasi levitä suu- ja sorkkatauti, josta eräitä tartuntoja tuli Tarvasjoellekin, vaatien tarkan eristyksen sairastuneelle karjalle.

Nopeasti tehty maanhankintalaki saatiin valmiiksi ja sen pohjalta maanhankinta lähti käyntiin, mutta tilojen osoittamisen katkaisi alkava sota. Koulujen lapsimäärä oli kasvanut evakoista jo runsaasti edellisenä talvena. Elintarviketilanne heikkeni nopeasti ja kahvin ja sokerin lisäksi säännöstelyn piiriin ja kortille menivät vilja, liha, maito, voi ja kananmunat. Jo syksyllä 1940 säännöstelyyn olivat menneet vaatteet, jalkineet ja saippua.

Vaikka kaikki kokivat ajan rauhattomuuden ja puutteet, suunnattiin ahkera työ ja ponnistelut tuottamiseen, jälleen rakentamiseen ja toisten auttamiseen. Talkoohenki nousi voimakkaasti ja tulivat mottitalkoot, Kansanapu ja Nuorten talkoot. Raaka-aineiden puutteessa alettiin kerätä mm. romua, paperia, lumppuja. Olipa talvisodan jälkeen kerätty kultasormuksiakin, joita Tarvasjoeltakin vaihdettiin rautasormukseen paljon. Tuotto oli tarkoitettu lentokoneiden hankintaan.

Koko ajan aavistettiin, ettei rauhan aika voi kestää kauan, kun muualla Euroopassa riehui jo toinen maailmansota. Varsinkin Neuvostoliiton Viron miehityksen jälkeen pelättiin myös Suomen miehitystä. Kun useita vanhempia miehiä oli kutsuttu maanpuolustuskoulutukseen, eikä nuorimmat ikäluokatkaan päässeet siviiliin, aavistettiin että Suomikin varautuu uuteen sotaan. Toisaalta toivottiin, että talvisodan vääryys; menetetety alueet saataisiin takaisin. Sodan raskaat uhrat talvisodassa, Tarvasjoeltakin 34 kaatunutta, kertoi toisaalta mitkä uhrat maan puolustus vaatii. Ilmahyökkäyksien torjumiseksi rakennettiin nykyisen kesäteatterin läheiselle kalliolle lentotähtystorni ja koulutettiin ilmavalvontaan henkilöitä.

Maaottelumarssi

Jo talvesta asti oli tiedotettu, että keväällä järjestetään maaottelumarssi kävelykilpailuna Suomen ja Ruotsin välillä. Kilpailun sääntöjen mukaan voittaja on maa, jossa kirjattaisiin enemmän suorituksia väkiluvun suhteessa, niin että yhden suomalaisen suoritus vastasi kahden ruotsalaisen suoritusta. Naisten ja 10-15 -vuotiaitten lasten piti kävellä 10 km. ja miesten 15 km. määrättyssä ajassa. Juosta ei saanut ja vain yksi suoritus hyväksyttiin. Kilpailun järjestivät yhdistykset mm. Suomen ja työväen urheiluliitot, Suomen Latu, Puolustusvoimat sekä suojeluskunta ja Lotat.

Marssi suoritettiin välillä 4 - 25.5. 1941. Tarvasjoella kilpailukeskukset olivat joka koululla ja innostus oli valtava. Muistan, että vaikka meidän alakoulua käyvien poikien kävelysuoritusta ei hyväksyttykään, me kuitenkin muiden mukana marssimme. Sehän olikin vain meidän

Tarvasjoen komppania urheilukentällä juhannuksena 1941 jatkosotaan lähdössä.

jokapäiväinen koulumatka, muutamilla vielä paljon pitempi. Kilpailun tulosten laskenta kesti lähes kuukauden. Kun se julkaistiin 20.6., Suomessa oli suorituksia kirjattu 1 507 111 ja Ruotsissa 943 952, joten Suomi oli voittanut ylivoimaisesti.

Sotaan lähtö

Jo kolme päivää ennen maaottelumarssin tulosten julkaisemista, 17.6. 1941, oli tullut Pääesikunnalta käsky liikekannallepanosta, jolla kutsuttiin kaikki alle 45-vuotiaat reservissä olevat miehet asepalvelukseen. Suojeluskunnan poikaosaston varttuneimmat pojat jakoi kutsut Tarvasjoella vielä samana päivänä. Kenttätuvalle oli tultava viiden tunnin sisällä kutsun saatuaan ja näin myös tapahtui. Täten koottiin seuraavina päivinä jalkaväkirykmentti JR35/I/I eli Tarvasjoen komppania. Sitä kokoomaan oli saapunut luutnantti Erkki Marttinen (joka oli myöhemmin Liedon kirkkoherrana toimineen Erkki Marttisen isä). Komppaniaan tuli 205 miestä, joista vähän yli 150 oli silloisia tarvasjokelaisia ja muut lähinnä Marttilasta. Komppanialle oli komennettu päälliköksi luutnantti Hugo Niemi ja myös joukkueen johtajat ja varajohtajat, vääpeli ja ryhmien johtajat olivat ennalta määrätty.

Komppanian kolme seuraavaa päivää kuuluivat valmistautumisessa rintamalle lähtöön, lääkärintarkastuksella, varustehuollolla ja opitunneilla. Lotat laittoivat ruuat ja yöksi pääsi vielä kotiin. Kesäkuun 22. päivä oli sunnuntai. Silloin komppania osallistui kirkon täyttävän seurakunnan mukana jumalanpalvelukseen ja ehtoolliselle. Kirkon jälkeen komppania laski seppeleen talvisodassa kaatuneiden sankarihaudalle. Kenttätuvalle pataljoonan komentaja majuri F. Jansson tarkasti komppanian ja piti sille puheen. Tämän jälkeen miehet saivat vielä viimeisen kerran yöpyä kotona. Sinä päivänä saatiin radiosta kuulla, että Saksa oli hyökännyt Neuvostoliittoon.

Seuraava päivä oli **juhannusaatto**. Tämä 23. kesäkuuta jäi pitäjämme historiaan ja kaikkien silloin eläneiden mieliin murheen, kaipauksen ja monen rukouksen päivänä, mutta myös rohkeaan isänmaan rakkauteen luottavana hetkenä. Veteraanien historia kertoo tuosta päivästä: ”Komppanialla oli aamulla kova hyökkäysharjoitus ja suurin osa kävi sen jälkeen meijerin luona ’Abessinian’ rannassa uimassa. Monet kävivät tervehtimässä morsiusparia Jauholan Perttulassa, mukaan sotaan lähtevän Viljo Perttulan ja Sirkka-Liisa Pakulan häissä. Pitäjälle oli levinnyt tieto komppanian lähdöstä. Samalla yhä useammalle oli selvinnyt, että Saksan ja

Neuvostoliiton sota merkitsi sodan uhkaa myös Suomen ja Neuvostoliiton välille. Illansuussa väkeä alkoi virrata satamäärin Kenttätuvalle, kun sotilaiden omaiset, ystävät ja naapurit saapuivat jättämään jäähyväisiä. Valmistautuminen marssiin Paimion asemalle oli aloitettu kello 17. Viikon aikana armeijalle otetut hevoset ajoneuvoineen kuormattiin ja miehet kokosivat marssivarusteet.

Lähdön tunnelmissa paikalle saapunut Tarvasjoen kirkkoherra Otto Perko puhui sotilaille ja omaisille. Monet muistavat puheen yhteisen hädän ymmärtävänä sekä erityisesti lohduttavana, turvallisuutta ja toivoa luovana. Lähdön hetkellä itkettiin monet itkut. Kun marssi kello 22 Paimioon alkoi, lotat muodostivat kunniakujan Kenttätuvalta maantielle ja lauloivat Sillanpään marssilaulua. Oli omalla tavallaan ikimuistoinen juhannusilta. Luonto oli ihanimmillaan, mutta kaiken kauneuden keskellä oli pelon, epävarmuuden ja jopa kuoleman tuntu. Monet tunsivat, että ei se aika, josta he nyt lähtivät, enää koskaan palaa. Oli kuin suurten muutosten hetki, kuin olisi siirrytty uuteen aikakauteen, uuteen maailmaan.”

Emme tiedä oliko kaikissa Suomen kunnissa miesten sotaan lähtö näin syviä tunteita nostanut ja silloisten ihmisten mieliin syvästi painanut. Meillä nuo päivät jäivät kaikkien mieliin ja se vaikutti myöhemmin ratkaisevasti mm. veteraanikiven paikkaa valitessa. Silloin juhannusyönä pitäjän keskeisellä Kenttätuvan kalliolla liehunut Suomen lippu on yhä edelleen seudun yhteinen isänmaan rakkaudesta kertova viiri.

Elämää sodan varjossa

Päivä 25.6., jolloin Tarvasjoen komppania matkalla rintamalle saapui Lahteen, oli sodan syttymisen kannalta ratkaiseva. Silloin Neuvostoliitto aloitti sodan Suomea vastaan pommitta-

malla 19 eri paikkakuntaa eteläisessä Suomessa. Erityisesti Turku oli yllättäen alkaneiden hyökkäysten kohde. Ilmahyökkäys Turkuun alkoi aamulla kello 6.10, kun 30 SB-mallista pommikonetta ilmaantui yllättäen kaupungin ylle pudottaen pommilastinsa lähinnä satamaan ja Artukaisten lentokentälle. Syttyi monia tuhoisia tulipaloja. Päivän aikana neuvostokoneet hyökkäsivät vielä neljästi ja vielä seuraavinkin päivinä, jolloin mm. Martin kaupunginosa ja Turun linna vaurioitui pahoin. Tarvasjoeltakin hälytettiin raivausapuun miehistöä. Kahden ensimmäisen päivän aikana Turussa kuoli 23 henkeä ja 54 haavoittui.

Pommituksista seurasi, että paljon väkeä lähti pakoon kaupungista ja Tarvasjoellekin tuli heitä runsaasti. Ilmavalvonnan, mm. Tarvasjoen tähtystornin, Kosken kirkontornin ja Paimion parantolan yksikön, tehokkaalla havainnoinnilla ja nopealla tiedotuksella seuraavat ilmahyökkäykset pystyttiin paremmin ehkäisemään. Näin hävittäjät ehtivät ilmaan ja ilmatorjuntayksiköt valmiiksi. Tästä seurasi, että seuraavissa pommituksissa koneet eivät päässetkään enää kaupungin päälle, vaan joutuivat pudottamaan paetessaan pomminsa mihin sattui. Tästä johtui jatkosodan ajan ainoa Tarvasjoelle tullut pommitus. Se tapahtui 5.7. 1941 aikaisin aamulla klo 3.25, jolloin venäläiset pommikoneet pudottivat 18 lentopommia Horristen, Suurilan ja Seppälän alueelle.

Pommituksessa onneksi vahingoilta säästettiin. Eräs pommeista putosi nykyisen Palontien varteen lähelle Kömin taloa. Talon isäntä Väinö Ojala oli aikaisin herännyt ja luki edellisen päivän lehteä valoisassa aamussa. Silloin pudonneen pommin räjähtäessä syntynyt painoaalto heitti ikkunat sisälle ja lasinsirut Väinön päälle. Edellisenä iltana Kömiin oli Turusta tullut pommituksia pakoon seudulla hyvin tunnettu kulkukauppias Alastaron Kalle. Häinkin oli nyt herättyään pamauksiin niin pelästynyt, että heti aamukahvin juotuaan lähti Turkuun näin pelottavasta paikasta.

Tuona samana päivänä Tarvasjoen komppania oli ehtinyt Kaltimon asemalle ja marssimaan Tuupovaaraan päin kesän kuumimmassa 30 asteen helteessä. Veteraanit ovat kertoneet, että he kaikki uskoivat tuolloin, että sota on ohitse muutamassa kuukaudessa. Kuitenkin meni yli kolme vuotta, jolloin he rauhan tultua kotiutettiin samalta Kaltimon asemalta. Heistä kuitenkin jo 58 oli ennen joutunut palaamaan kotikirkkonsa juurelle sankarivainajana.

Kalervo Mäkinen

Sota-ajan laulut – konsertti
24.6.1941 - 24.6.2021 80v

Pertti Keihäs Jarkko Salmi Arja Pirttinen

Tarvasjoen kesäteatteri 24.6.2021 klo 18.00

Pääsyliput ennakoon 10 €

Kotiseutuyhdistys Tarvaiset Tarvasjoen Sotaveteraanit

TARVASJOEN NUORISOSEURA 125 VUOTTA

KANSAN SIVISTÄJÄSTÄ VIIHDYTTÄJÄKSI JA KULTTUURIPERINNÖN VAALIJAKSI

kuva Jarmo Frantin kotialbumi

Pelimannit Veikko Frantti, Eero Eino, Kalevi Viitanen ja Tauno Penttilä Nostalgia-museolla vuonna 1997.

Tarvasjoen Nuorisoseura täyttää tänä vuonna 125 vuotta. Kuluneisiin vuosiin minulla oli kunnia perehtyä 125-vuotishistoriikkaa kirjoittaessani. Erkki Isotalo, Hannele Lahtinen ja Kallervo Mäkinen ovat ennen minua ansiokkaasti tallentaneet Tarvasjoen Nuorisoseuran vaiheita. Nuorisoseuran täyttäessä 100 vuotta Mäkinen kirjoitti myös koosteen seuran siihenastisesta historiasta Tarvas Kotiseutulehteen (1/1996). Tuoreimmassa historiikissa keskityinkin lähihistoriaan poimien oleellisia asioita seuran pitkän historian varrelta. Yhteenvetona voi todeta, että pienen pitäjän yhdistykseksi Tarvasjoen Nuorisoseuralla on ollut komea ja mielenkiintoinen historia.

125 vuodessa maailma on muuttunut paljon, niin myös Nuorisoseura. Ajassa eläminen onkin yhdistystoiminnan elinehto. Tarvasjoen Nuorisoseuran perustamisen aikoihin, 28.6.1896, yhteiskunta oli hyvin toisenlainen. Tarvasjoki oli täysin maatalousvaltainen pitäjä, jossa elämä verkkaalleen kulki vuodenaikojen kiertäen mukaan. Yhteiskunnan normit ja tavat olivat erilaiset kuin nykyisin. Elinolosuhteet olivat köyhemmät ja elo yksinkertaisempaa mutta ankarampaa. Jotain yhteistä tuon ajan ihmisillä kuitenkin oli tämän päivän ihmisten kanssa: rakkaus tanssiin, teatteriin ja musiikkiin.

Nuorisoseuraliike syntyi 1880-luvulla Pohjanmaalla, jossa heräsi huoli nuorison huonoista tavoista. Nuorisolle haluttiin tarjota tervehdyskempia ja sivistävämpiä harrastuksia kuin juopottelu ja tappelu. Tarvasjoelle saapuessaan nuorisoseuraliike oli löytänyt aatteensa ja päämääränsä ja tavoitteeksi oli tullut myös säätyrajoituksista irti pääseminen. Toimintamuodoiksi

olivat vakiintuneet ilmat, kuukausikokoukset ja lukutuvat.

Vuosikymmenten kuluessa kansan sivistystaso nousi ja 1970-luvulle tultaessa yhteiskunta oli kokenut ison muutoksen nuorisoseuraliikkeen perustamisen ajoista. Muun muassa kansan oppineisuus oli lisääntynyt ja peruskoulujärjestelmään siirtyminen 1970-luvun alusta alkaen lisäsi kansalaisten tasavertaisuutta. Teollistuminen puolestaan oli käynnistänyt kaupungistumisen, joka Suomessa kiihtyi 1950-luvulta alkaen. Televisiolähteykset alkoivat Suomessa vuonna 1957 ja avasivat ikkunoita maailmalle. Kansanperinteet olivatkin 1970-luvulle tultaessa alkaneet menettää merkitystään ja yhteiskunta oli alkanut moninaistua. Myös nuorisokulttuurin käsite oli levinnyt Suomeen.

Tanhuja, teatteria ja pelimannimusiikkia

Vaikka maailma muuttui, nuorisoseuraliike säilyi elinvoimaisena. Se eli ajassa ja muutoksessa mukana. Tavoitteet kansan sivistämisestä väistyivät, mutta osallistavan ja yhteisöllisyyttä korostavan arvopohjan varaan toiminta rakentui edelleen 1970-luvulle tultaessa. Kansainvälisyys tuli mukaan liikkeen toimintaan. Näin tapahtui myös Tarvasjoen Nuorisoseurassa, jonka toiminta alkoi 1970-luvulla muotoutua sellaiseksi, jona tänä päivänä sen tunnettiin. Sivistystehtävä vaihtui huihin ja viihteen tarjoamiseen kaikenikäisille kyläläisille.

Tarvasjoen Nuorisoseura on viimeiset vuosikymmenet tunnettu tanhuajistaan, kesäteatterista ja pelimanneista. Kansantanssiharrastus alkoi

kuva Piia Litjon kotialbumi

Veijo Tapanainen, Jouni Frantti, Ari Laaksonen ja Heidi Litjo Kyläkauppiassa vuonna 1997.

Tarvasjoella voimallisesti 1950–1960 lukujen taitteessa. Lieto-opiston kanssa yhteistyössä pyörítettävä tanhuryhmä toimi pitkään, vuodesta 1969 alkaen, Timo Uusituvan ohjauksessa. Vuodesta 2005 alkaen tanhuryhmää, Krämppä, on vetänyt Henna Vuori. Uudentuvan aikana kisailtiin ahkerasti ja silloin alkoivat myös tanhuajien esiintymismatkat ulkomaille. Kaustisten kansanmusiikkijuhlilla esiintymisestä tuli perinne. Vuoren aikana ulkomaan matkat ovat jatkuneet ja omien konserttien järjestäminen on alkanut. Esimerkiksi vuonna 2016 tanhuajat esittivät Matka maailman ympäri 80 minuutissa -konsertin, jota varten harjoiteltiin myös ulkomaisia kansantansseja.

Krämpin keski-ikä alkaa olla jo yli kuudenkymppin, mutta edelleen polvi nousee. Sen sijaan lasten tanhuryhmät hiipuivat 2010-luvulla ja 50 vuotta Tarvasjoelle jatkunut Kalevan Nuorten toiminta päättyi. Lasten tanhun tilalle on tullut lastenteatteri, joka alusta alkaen on muotoutunut lasten itsensä näköiseksi ja lasten vetämäksi toiminnaksi. Toiminta on pyörinyt pitkälti nuoren Sara Hännisen ja hänen ystäviensä johdolla.

Kesäteatterista muodostui Tarvasjoen Nuorisoseuran ydintoimintaa 1980-luvun alussa. Päivärinnan pihapiiristä siirryttiin Vuorilinnaan vuonna 2002. Useita näytelmiä ohjanneen Lasse Litjon lisäksi moni muukin tarvasjokelainen on viihtynyt näyttämöllä monena kesänä. Joukkoon on aina löytänyt tiensä myös paikkakunnan nuorisoa, kuten Matti Tapani, joka ohjasi ensimmäisen näytelmänsä abivuonna.

Lasten tanhuryhmien tapaan Tarvasjoen Nuorisoseuralla ei enää viimeisinä vuosina ole ollut omia pelimanneja. Juho Paltta on toistaiseksi

viimeinen Nuorisoseuran tanhuajia vakituisesti säestänyt soittaja. Pitkään seurassa kuitenkin saatiin pelimannimusiikista nauttia. Alkuperäisen kokoonpano Kalevi Viitanen, Veikko Frantti, Tauno Penttilä ja Eero Eino säesti tanhuajia 1970-luvun alusta 2000-luvulle asti.

Vuorilinna-projekti

Tarvasjoen Nuorisoseuran historiaan mahtuu monia merkittäviä tapahtumia ja vaiheita. Seuran toiminnan ansiosta paikkakunnalle muun muassa saatiin urheilukenttä vuonna 1927. Aiemmissa historiikkeissa on kerrottu muun muassa sata-ellei jopa tuhatpäin yleisöä vetäneistä laulujuhlista (1921 ja 1932) ja Hääpiroista (1974 ja 1986). Vuonna 1996 pidetty 100-vuotiskavalkadi on ollut yksi seuran isoista ponnistuksista, mutta 100-vuotisjuhlienkin jälkeen on Nuorisoseura ollut monessa mukana.

Vuonna 1999 Tarvasjoen Nuorisoseura polkaisi käyntiin kymmenenä peräkkäisenä kesänä jatkuneet tanssit Aimon vintillä. Vuonna 2007 nuorisoseuralaiset olivat mukana Armfelt-näytelmäpelissä ja vuonna 2008 juhliittiin itenäisyyspäivää näyttävästi illallistanssiaisten merkeissä. Viimeiset vuodet ovat menneet ehkä Tarvasjoen Nuorisoseuran isoimman projektin, Vuorilinnan kunnostuksen parissa.

Entisen työväentalon päätyminen nuorisoseuran haltuun ei liene kaikkein tavanomaisin tarina. Hyvin paljon mahdollista, ettei vastavaa ole muualla tapahtunut. Mutta Tarvasjoella on aina osattu puhalttaa yhteen hiileen aatteesta piittaamatta. Työväenyhdistyksen myöntymisen Vuorilinnan myyntiin kantaneekin pian yhteistä

kuva Työväen Arkisto

Vuorilinna 18.6.1956.

Tarvasjoen Nuorisoseuran vuoden 2021 johtokunta: Piia Litjo, Veijo Tapanainen, Marika Tapanainen, Arto Tikka, Sara Hänninen, Marko Heikkilä, Lasse Litjo, Henna Vuori, Jarkko Mäenpää ja Marta Mäkitalo.

Jatkuu seuraavalle sivulle...

hedelmää, kun Nuorisoseura saa talon kunnostuksen valmiiksi. Remontti on valmistumassa kreivin aikaan Tarvashovi jäädessä pois käytöstä.

Remontin takuumiehinä ovat olleet Kari Kilkkilä ja Veijo Tapanainen, mutta paljon on aikaan saatu Tarvasjoelle perinteiseen tapaan talkoovoimin. Kaikkinensa Vuorilinnan remont-

tia voi luonnehtia kulttuuriteoksi. Pitäjän muista seuraintaloista on vain muistot tai rauniot jäljellä, mutta kunnostettuna Vuorilinna palvelee tarvasjokelaisia vielä pitkään ja tarjoaa Nuorisoseuralle mahdollisuudet edelleen kehittää toimintaansa.

Oman ”kodin” myötä 125-vuotiaalla Tarvasjoen Nuorisoseuralla on kaikki eväät jatkaa

matkaa kohti seuraavia merkkipuotia. Kunhan vain edelleen löytyy innokkaita harrastajia ja niitä, jotka ovat valmiita ottamaan toimintaa vastuulleen. Ihmiset tekevät seuran ja yhdistyksen. Kaikki Tarvasjoen Nuorisoseuran toiminnassa mukana olleet voivatkin olla ylpeitä niin seurasta kuin itsestään. Tähän artikkeliin on poimittu vain muutamia henkilöitä, mutta

kesäkuun aikana julkaistavassa Viihdettä ja Vuorilinnaa – Tarvasjoen Nuorisoseuran vuodet 1996–2021 -historiikista moni muukin löytää nimensä. Historiikin voi ostaa Tarvasjoen Nuorisoseuran johtokunnan jäseniltä.

Marika Timonen

KOTISEUTUMME KULTTUURIVAIKUTTAJAT

MARJA NORHA 1946–2021

Oli tämän vuoden ensimmäinen keväinen päivä ja leivosen liverryns kuuluu jo peltojen yllä, kun saimme suruviestin, että Marja Helena Norha oli menehtynyt äkilliseen sairauskohtaukseen 27.3.2021 Hämeenkyrössä.

Hän oli syntynyt 14.12.1946 Kotkassa, mutta varttui Turussa, missä hän kävi koulut, päästen ylioppilaaksi Turun tyttölyseosta. Valmistuttuaan luokanopettajaksi hän toimi ensin opettajana Liedon-Tarvasjoen kokeiluperuskoulussa kokeilun alkamisesta vuodesta 1967 lähtien. Liedosta Tarvasjoelle siirryttyään hän teki vielä yli 30-vuotisen opettajan uran Horristen ja Euran kouluilla vuoteen 2007, jolloin jäi eläkkeelle.

Opettajana Marja tunnettiin innostavana ja kekseliäänä, kaikkien yhdessä oppimisen tunnelman luoja. Monet historian käänteet, lintulajit ja vesistöjen nimet hän opetti lapsille runojen, räppien ja yhteislaulun avulla. Liikuntaan erikoistuneena opettajana hän ohjasi oppilaansa liikunnan iloon ja luonto- ja luokkaretkille sekä leirikouluihin jopa muihin maihin asti.

Yhteiskunnallisesti valveutuneena Marja koki koulua ympäröivän yhteisön, ja sen terveyden

ja henkisen vireyden, kasvatustyötä tukevaksi voimaksi. Hänet valittiin kahdesti Tarvasjoen kunnanvaltuustoon. Ollessaan kulttuurilautakunnan puheenjohtaja hän sai alulle pitäjän kesäjuhlat 1988 Jokijuhlan nimellä sekä Armfeltin 250-vuotisjuhlat. Veteraanitoimikunnan puheenjohtajana Marja johti lukemattomat jumpat ja uimatunnit. Koulun puolesta hän tuki luontopolun rakentamista. Eläkeläisten liikuntaryhmiä hän veti pitkään Tarvasjoella ja vielä eläkevuosinaan Hämeenkyrössä viime kesään asti.

Marjan iloinen, välitön ja ystävällinen luonne tuli aina näkyviin hänen valloittavissa otteissaan. Monihaaraisten kulttuurisuvun lapsena hän arvosti perinteitä ja seurusteli yhtä luontevasti niin kirjallisissa ja lintutieteellisissä piireissä kuin kotipaikkojensa kansanihmisten parissa. Hän oli kolmasti naimisissa, viimeksi tohtori, kirjailija Panu Rajalan kanssa. Puolison lisäksi Marjan valoa ja lämpöä jäivät kaipaamaan kaksi lasta ja kolme lastenlasta sekä laaja ystäväpiiri myös Tarvasjoella.

Salla Pulkkinen, tytär
Kalervo Mäkinen

Marja Norha ja lastenlapset.

Salla Pulkkinen

HEIKKI MUSTAMÄKI 1938–2021

Heikki Mustamäki syntyi 15.5.1938 Nurmijärvellä. Hänen vanhempansa Emil ja Elsa Mustamäki asuivat perheineen Nurmijärven Kuonamäessä Kuuselan talossa. Heikin lapsuuden alkuvuodet vietettiin sota-aikana. Talvisota oli syttynyt, Helsinkiä pommitettiin, koneet kävivät kääntämässä Nurmijärven yllä, ampuivat myös kotitaloa kohti. Silloin Elsa-äiti komensi lapset komeroon savupiipun taakse. Yhtenä jouluna pukki toi Heikille sukset, Isän tekemät, ei tarvinnut enää sisko Hilkan suksilla hiihtää.

Hiihto olikin Heikille mieluista puuhaa ja aivan pienenä. Tytöt veivät häntä hiihtämään, pajunkissoja haettiin joelta.

Isä tuli sodasta kotiin, siitä alkoi normaali elämä. Tavaroista oli puutetta, usein Heikki laitettiin seisomaan kaupan hiiva jonoon, kun muilla oli muita tehtäviä. Hiihtoharrastus alkoi Laakson Reijon kanssa.

Keväällä lähti veli Eero pitkälle pyöräretkelle etsimään isompaa maatilaa Mustamäen perheelle. He kävivät useassa paikassa, mutta Liedon tila nimeltään Toroinen oli sopivan kokoinen, kunnoltaan kohtalainen ja hinta oli sopiva, myyntiin irtaimistointeen. Tuli muutto Lietoon vuonna 1949.

Koulunkäynti jatkui Yliskulman koulussa. Syksyllä vanhemmat sisarukset liittyivät Liedon Nuorisoseuran näytelmäkerhoon. Jouluaamuna 1949 perhe lähti hevosien kanssa joulukirkkoon Tarvasjoelle.

Hiihtokilpailuissa Heikki kävi melkein joka viikonvaihe. Naapurin isäntä, Tauno Raininko harrasti hiihtoa, hän otti Heikin kyytiin, ja rasvasi myös hänen suksensa.

Koulun päätösjuhlassa Yliskulman Nuorisoseuran talolla, Heikki lausui usein runon ja oli mukana näytelmässä.

Heikin isä sairastui, se muutti Heikin koulunkäyntiä. Hän suoritti vain tentit ja näin sai päättötodistuksen.

Talvella päivät kuluivat metsätöissä tukin teossa. Viljan puinti oli uusi asia. Kaikki sujui, kun isä oli neuvomassa vieressä. Heikin Isä kuoli 22.3 1954. Vappuna oli ensimmäinen kylvä ilman isä Emiliä. Tauno Raininko tuli auttamaan peltotöissä. Kaikesta selvittiin.

Armeijaan Heikki lähti 15.6.1958 Niinisalo. Armeijan jälkeen tanssireissulla Kosken Näkin Suuliin, Heikki tapasi Sintosen Kaijan. Alkoi seurustelu ja häitä vietettiin 15.7.1961. Heikki ja Kaija olivat Tarvasjoen Nuorisoseuran toiminnassa. Kaija oli johtokunnassa, tanhuryhmässä ja näytelmäpiirissä. Heikki oli myös johtokunnassa ja näytelmäpiirissä.

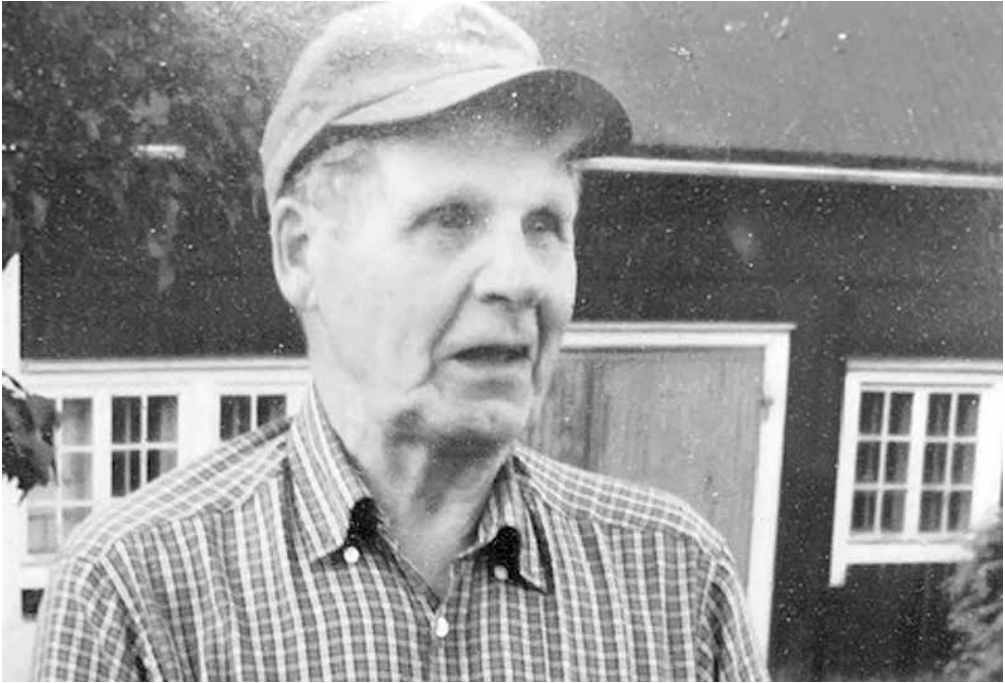
Lenkkerin Eljas kyseli Heikkiä rakennustöihin. Hänen töissään Heikki oli vuoteen 1968. Esikoinen Ari syntyi 11.2.1962.Eleettiin onnellista elämää vinttikamarissa, neljä sukupolvea saman katon alla.

Perhe kasvoi tyttöllä, Päivillä 29.10.1964.

Nuorisoseuran johtokunnassa lähti liikkeelle ajatus Nuorisoseuran talon korjaamisesta. Rakennus oli huonokuntoinen. Syntyi ajatus uudesta talosta, perustettiin työryhmä, johon valittiin agrologi Keijo Kotitalo pj isännöijä Reino Rostamo, metsäteknikko Eino Saari, pankinjohtaja Matti Laaksonen ja kirvesmies Heikki Mustamäki. Työryhmä perusti Tarvas-Hovi Oy nimisen yhtiön. Rakennusmestari Vilho Räsänen teki suunnitelmat ja piirustukset. Tontti saatiin Tarvasjoen kunnalta. Ensimmäiset talkoot tontilla pidettiin pääsiäislauantaina 1965. Tarvashovi valmistui 19.10.1968.

Pitäjän 650 v juhlassa oli historiallinen kavalakadi, missä Heikki esiintyi Juhana Herttuna. 14.5.1968 perhe lisääntyi pojalla, Esalla 14.5.1968.

Heikki perusti veljensä Harrin ja sisarensa Hilkan puolison Jaakko Marjomaan kanssa Tarvasjoen Teräsovi Oy:n. Yritys teki ovia ja ikkunoita. Kaijan isä Oiva kuoli yllättäen vuon-

Heikki Mustamäki

Esa Mustamäki

na 1972, jonka jälkeen Heikki kävi vain satunnaisesti työssä tehtaalla.

Tarvasjoelle muutti asumaan sähköasentaja Leo Luotio, hän oli hyvä suunnistaja. Hän alkoi opettaa suunnistusta ja Heikkikin innostui asiasta. Seppälän tehtaalle tuli saviteknikoksi Alpo Kotamäki, hän perusti suunnistusjaoston Tarvasjoen Urheilijoihin, piti suunnistuskoulua ja kahdessa vuodessa koulutti monta SM tason suunnistajaa. Mustamäen lapset aloittivat myös suunnistuksen Alpon opissa.

Kaija ja Heikki olivat myös mukana MTV:n pitäjien parhaat kilpailuissa, missä nuorisoseura esitti Tuomaan Tuvassa näytelmän. Nuorisoseura pääsi näytelmällään viiden parhaan joukkoon.

Heikki oli myös mukana kunnan päätöksenteossa mm. elinkeinolautakunnassa, kunnanhalli-

tuksessa (16 vuotta) ja eri lautakunnissa.

Heikki toimi myös maataloustuottajien Tarvasjoen yhdistyksen puheenjohtajana kuusi vuotta sekä Härkätien Puhelin Oy hallintoneuvostossa 30 vuotta, ollen sen puheenjohtajana 15 vuotta.

Heikki toimi myös Tarvasjoen Urheilijoiden hallituksessa, hiihtojaostossa, yleisurheilujaostossa ja suunnistusjaostossa.

Kotiseutuyhdistys Tarvaisten puheenjohtajana Heikki oli 12 vuotta. Heikki oli mukana hankkimassa keskustaan jouluvalot, oli tekemässä luontopolkua ja lainamakasiinista kotiseutumuseota. Aivan viimeiseen asti hän oli mukana Kertun tuvan kunnostusprojektissa.

Päivi Paija, tytär

KESÄN IHANUUS JA HAIKEUS

Alkukesän herkkä, elämää sykkivä vehreys pihalla, pelloilla ja pientareilla ja loputon liverys puissa ja ilmassa on taas kerran koettu. Ne pysähdyttävät ihmisen ihmettelemään luonnon rikkautta ja elämän ihmeitä. Tänä vuonna sitä kesti viileitten säitten vuoksi vähän pidempään kuin joinakin muina vuosina. Mutta äkkiä ja melkein huomaamatta tilalle tulee keskikesän syvä vihreä ja täyteläisyys. Jonakin aamuna, viimeistään joskus juhannuksen jälkeen, luonto onkin yllättävän hiljainen. Linnuilla on muut puuhansa, ne eivät enää ehdi laulamaan. Viisas ja onnellinen se ihminen, joka huomaa pysähtyä ihmettelemään tätä kaikkea silloin, kun aika on.

Itselleni tämä alkukesän huikea ryöpsähdys ja sen nopea väistyminen ovat aina väistämättä tuoneet mieleen myös haikeuden häivän. Miten uskomatonta kauneutta ja runsautta ja monimuotoisuutta luomakuntaan onkaan kätkeyty. Mikä on ollut ja on Luojan ajatus tässä kaikessa ”tuhlailussa”? Ja miten riippaisevan katoavaa se samalla on.

”Kaikella on määrähetkensä, aikansa joka asialla taivaan alla”, sanotaan Saarnaajan kirjassa (3:1). Kaikki luotu on aikaan sidottua. Tietenkin myös ihminen, kaikessa pienuudessaan ja suuruudessaan. Ihmisen suhde aikaan alkaa sillä hetkellä, kun hän syntyy tähän maailmaan. Ja se päättyy viimeiseen henkäykseen. Noiden hetken välissä ihminen elää elämänsä ja kamppailee eri tavoin ajan ongelman kanssa. Välillä aikaa tuntuu olevan liikaa ja toisinaan taas ihan liian vähän. Joskus odotamme kiihkeästi jotakin tulevaa. Ja joskus taas haluaisimme pysäyttää ajan johonkin hetkeen. Mutta aika ei alistu meidän hallintaamme. Se kulkee kulkuaan meidän lupamme kyselemättä.

Tämän kesän kynnyksellä tunto ihmiselämän

hauraudesta on tavallistakin vahvemmin hii-pinyt mieleeni kesän odotuksen ja siitä iloitsemisen hetkissä. Vietin yhden päivän ja yön hoitokodin hiljaisuudessa valvoen. Yksi ainutkertainen elämä oli yli yhdeksän vuosikymmenen vaiheitten jälkeen päättymässä. Lähtijä oli uuden kynnyksellä. Saattajakin jonkinlaisella pysäkillä. Kaikki oli hetkeksi pysähtynyt. Kun en muutakaan osannut, hyräilin tuttuja virsiä, esimerkiksi suvivirttä, jonka sävelen ajattelin voivan saavuttaa jo heikentyneen tajunnan takana olevan mielen. Tapailin myös uutta, kaunista virttä 927, joka puhuu koskettavasti ihmisen pienuudesta – ja siitä, miten suuri Luoja välittää pienestä. Kun sitten auringonnousun aikaan astuin ulos hoitokodin ovesta, haikeana ja helpottuneena, vastaani tulvi herkkä ja samalla vahva aamun valo ja rastaan huilumainen laulu läheisestä puistikosta.

Meidän elämämme on aikaan sidottua. Jumala ei ole. Hän on ajan yläpuolella, sen Luoja. Hän on ikuinen, iankaikkinen. Helposti ajattelemme sen tarkoittavan vain loputtomasti kestävää olemista. Mutta se on ehkä aika kapea tulkinta ja kalpeaa ymmärrystä. Tutussa Raamatun kohdassa kuvataan tätä Jumalan ajattomuutta myös sanomalla ikään kuin toisin päin, että hänelle ”tuhat vuotta on kuin yksi päivä” (Ps. 90:4). Jumalalle kaikki ajan hetket ovat aina ”nyt”, tässä.

Jumalasta sanotaan myös, että hän on katoamaton. Se sana viehättää minua. Se ei puhu vain ajan (siis Jumalan ajan) kestosta ja pituudesta. Se puhuu Jumalan olemuksesta. Hän on aina ollut, hän on ja pysyy, hän pysyy lujasti ja järkähtämättä. Hän on kaikkea sitä, mitä minä vajavuudessa en ole. Inhimilliset rajat eivät ole mitään rajoja Jumalalle. Niitä ei hänelle ole olemassa.

Eeva Sisso

Kun leuto kesätuuli pyyhkäisee poskeamme tai lehdokin huumaaava tuoksu tulvii vastaamme metsäpolulla kesäiltana tai heräämme linnun liverrykseen aamulla, ne kutsuvat meitä kahteen suuntaan. Yksinkertaisesti ja lapsen lailla iloitsemaan ja kiittämään kaikesta siitä, mikä on tässä ja nyt. Ja niihin kätkeytyy myös syvempi kutsu: aavistaa, vaikka vain heikosti ja haparoidenkin, jotain Jumalan täydellisestä hyvyydestä, armosta ja rakkaudesta. Voisiko näitä syviä ja suuria salaisuuksia enää paremmin meille suomalaisille kuvata kuin vertaamalla niitä suven suloisuuteen!

*”Kuinka jaksat, suuri Luoja, yhden tiestä välittää? Silti teet sen, kiitos, teet sen. Salaisuus vain jää.”
Virsi 927:3*

Nauttikaa, hyvät ihmiset, kesästä – ja antakaa sen suloisuuden kertoa itsellenne Jumalan suurista teoista!

Tuija-pappi

TEKEVÄLLE SATTUU

Koronavuoden aikana somen käyttö oli yksi kanava tavoittaa ihmisiä, seurakunta Tarvasjoella-facebookissa. Tarvasjoen aktiiviset vapaaehtoiset luovuttivat taas kykynsä ja lahjansa yhteiseksi iloksi. Mutta taidot saattoivat olla hieman puutteelliset, matkan varrella on paljon opittu, eikä vieläkään aina onnistu, emme ole täydellisiä, olemme harrastelijoita, joiden tarkoitus on tuottaa kanssaihmisille iloa. Samalla tekeminen on tuottanut tekijöilleen iloa. Tässä otoksia matkan varrelta, hiukan ehkä kalajutujen tyyliin.

”Voi ei, toi tuuli humisee kauheasti tässä nauhoituksessa.

- No, se olkoon tehokeino!!!!

Eeva Sisso

Toukokuun tornisoitot joka torstai, nauhoitukset facebookissa, Timo Inkinen ja Markus Länne.

”Olek sää kuullu tätä laulua joskus?

- No, olen mää joskus, mutta voitais ehkä harjotella sentään kerran ensin!”

- ”Kui taas tuli nää kylmät kelit tornisoittoihin, vaikka vaihdettiin huhtikuusta toukokuuhun? Montakos kerrosta sulla onkaan vaatteita? Ja silti sormet palelee! Onneks pyykkipojat pitää sentään nuotit paikoillaan.

- No, toisella kerralla oli sitten melkein helle, viimeisellä kerralla suntio ei suostunut tuulen takia avaamaan luokkuja tornista: Mutta kuvattua saatiin kaikki!”

”Mites tästä saatais sopiva kuvakulma, että kaikki mahtuu kuvaan?

- No, kuvaaja kiipeää srk-talon pöydälle, sen päällä on nuottiteline, jonka varaan sitten saa kameran! Ja kaikki huojuu!”

”Onpas tämä hieno mäki, tämä veteraanikiven mäki. Ei täällä tule käytyä. Täällähän on lipputankokin ja upeat maisemat yli keskustan! - No, naapuri vasaroi sitten kattoaan, kun nauhoitimme suvivirttä! Otettiin sitten uusi kuvauspaikka ilman taustanaputusta.”

”Tämä kirkon piano on tosi kovaääninen, siitä ei saa hiljaisia ääniä– missäs olis sopivasti valoa, että näkee laulaa – näkyys alttaritaulu nyt hyvin – eiku nyt tulee toi kattokruunu tielle – kokeile ylhäältä tai saarnatuolista – en mä edes vaihtanut mitään parempaa vaatetta. ...mikä näistä ostoista on paras, ykkönen vai kakkonen? Nämä kun on live-kuvauksia, ei saksita – Voi ei, siinä meni sanat väärin!

- No, antaa olla sellasena kun tuli, Eeva valkkaa, mikä on hyvä!”

Minna Mäkinen

Eeva Sisso

Suvivirren nauhoitus urheilukentän maastossa, Tiina Lehtonen, Minna Mäkinen, Marita Saurén, Timo Inkinen ja Päivi Marjomaa.

Eeva Sisso

Vappuna lähetystiimi ahkeroi munkkeja paistaen, Maija Mäkitalo, Marita Saurén ja Liisa Frantti.

MONENLAISTA TEKEMISTÄ

Diakonian vapaaehtoistyöstä löytyy varmasti jokaiselle tekemistä kaipaavalle mieluisa tehtävä. On mahdollisuus toimia puhelin- tai ulkoilustävänä, askarrella kortteja tai koristeita ilahduttamaan juhlissa ja tilaisuuksissa kävijöitä, voi kutoa sukkia, polvipeittoja tai lapasia. Mahdollisuus on myös toimia piirinvetäjänä, keittiötehtävissä, pyörätuolin työntäjänä, leiritai kerhoavustajana tai vaikka Yhteisvastuukerääjänä. Ellei näistä löydy mieluisaa tehtävää, niin voit myös ehdottaa omaa ideaasi ja näin käyttäät omia vahvuuksiasi muiden iloksi.

Kun lupaudut vapaaehtoistehtäviin, sinun kanssasi käydään juttuhetki, jossa yhdessä etsitään sinulle sopiva tehtävä. Lisäksi täytät vapaaehtoistyön sopimuksen, jolloin olet vakuutettu toimiessasi vapaaehtoistehtävissä. Juttuhetkessä sovitaan mihin tehtävään lupaudut ja kuinka usein olet käytettävissä. Sinulla on aina mahdollisuus jäädä tauolle vapaahtois-

tehtävästä tai jättäytyä kokonaan pois. Sinun ei siis tarvitse pelätä, että sitoudut määrättömäksi ajaksi tehtäviin. Yhteystietosi kirjataan, jolloin sinulle voidaan lähettää tietoja esim. vapaaehtoisten koulutuksista ja virkistystapahtumista. Sinulle osoitetaan työntekijä, jonka puoleen voit kääntyä aina vastauksia tai tukea kaivatessasi.

Diakonissa Anneli Roozbehanin tehtäväksi on sovittu tästä keväästä lähtien vapaaehtoistyön yhteyshenkilön tehtävät. Hän kehittää vapaaehtoistyötä yhdessä teidän kanssanne ja on useimmiten se työntekijä, joka haastattelee uudet vapaaehtoiset. Hänen lisäksi voit aina olla yhteydessä kehen tahansa työntekijää, jos haluat tehdä jotain kotiseurakunnassamme muiden iloksi. Olet sydämellisesti tervetullut vapaaehtoisporukkaamme!

Taru Sahla
Vastaava diakoniatyöntekijä

Anneli Roozbehan

NIIN MIKÄ RYHMÄ?

Tarvasjoen kirkkoalueen toimintaryhmä on aloittanut toimintansa tänä keväänä. Kokouksia on ollut Teamsinä ajan hengen mukaan, mutta myös kasvokkain srk-talolla ja kirkossa. Toimintaryhmän pääasiallisena tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa kirkkoalueella jumalanpalveluselämää yhteistyössä kirkkoalueen vapaaehtoisten, suntion ja papin kanssa, seurakunnan vahvistaman jumalanpalvelussuunnitelman mukaan.

Kevät on ollut poikkeusaikaa. Kenties syksyllä päästään suunnittelemaan ja toteuttamaan jumalanpalveluselämää eri yhteistyötahojen ja vapaaehtoisten kanssa.

Tässä ryhmän esittely. Kukin ryhmäläinen sai kaksi kysymystä:

- 1. Mikä seurakunnan vapaaehtoistyö on sinulle läheistä?
- 2. Unelmamessusi?

Riitta Aaltonen, suntio

- 1. Itselle tärkeä vapaaehtoistyö oli se, kun sain olla mukana ”kerhomammana” päiväkerhossa.
- 2. Pidän aamupäivän tilaisuuksista. On vaikeata nimetä yhtä, mutta ehkä kuitenkin Suomalainen messu.

Sirkka-Liisa Frantti

- 1. Minulle läheistä on lähetystyö, luottamustoimi toimintaryhmässä sekä kesäkahvilat.

Mielelläni osallistun tarvittaessa muuhunkin srk:n toimintaan.

- 2. Esim. adventtimestu, jouluaaton hartaus, itsenäisyyspäivän jumalanpalvelus, pääsiäisen yömessu, jossa oli ruokailu kirkossa, kansanlaulukirkko kirkon pihalla.

Eija Isokangas

- 1. Keskustelevan Raamattupiiriin vetäminen, kirkkokaveritoiminta ja ehtoollisavustajan tehtävä HVK:ssa ja kirkossa tarvittaessa.
- 2. Ylistymessu. Pyhäpäivä alkaa mukavasti klo 10 alkavasta jumalanpalveluksesta. Hyvä saarna kertoo siitä, mitä nykyajan ihmisille kristinuskon tarjoaa tässä ajassa. Uusia virsiä sopivasti vanhojen rakkaiden sekaan. Messu antaa iloa, rohkaisua ja hoitoa.

Tuija Leeste, vs. kappalainen

- 2. UNELMAMESSUNI on sellainen, jossa mahdollisimman moni osallistuja on täysillä mukana. Ei jokaisen silti tarvitse puhua, laulaa tai varsinkaan ”suorittaa” mitään. Se voi olla huolella valmisteltu erikoismessu tai ihan tavallinen perusmessu. Yhteys ja osallisuus ovat tärkeintä. - Luulen, että tähän tarvitaan vähän Jumalankin apua.

Minna Mäkinen, pj

- 1. Musiikin tekeminen yhdessä toisten kanssa, yleensä ottaen kaikki se, missä kohtaa toisia ihmisiä.

Eeva Sisso

Kirkkoalueen toimintaryhmän kokous kirkossa toukokuussa.

- 2. Unelmamessu kokoaa pienet ja suuret, musiikilla tärkeä rooli, mutta voisi olla sekaisin uutta ja vanhaa. Sitä on monet vapaaehtoiset toteuttamassa ja messun jälkeen olisi piknik nurmikolla yhdessä kirkkoväen kanssa.

Matti Mäkitalo

- 1. Luottamustoimet, laulaminen ja soittaminen yhdessä.
- 2. Sunnuntaina klo 10 alkava, monenlaista

musiikkia sisältävä messu, toteuttamassa paljon vapaaehtoisia.

Pertti Tenhunen

- 1. Diakonia, musiikki ja lähetys.
- 2. Kesäaika ja keskipäivä, kirkonmäellä, ulkona, tuttuja kesäisiä lauluja (ei välttämättä virsiä): ”Kaiken kansan kesäkirkko”.

Kokosi Minna Mäkinen

Eeva Sisso

Seppelleenlasku kaatuneitten muistopäivänä, Raija ja Pertti Tenhunen, Seija Talvensaari ja Esa Mustamäki

KESÄOHJELMAA

Monena kesäsunnuntaina on Tarvasjoen kirkossa Liedon srk:n konfirmaatiomessuja.

Seuraavanlaista paikallista kesäohjelmaa on ainakin tiedossa, lisääkin voi tulla (seuraa ilmoittelua internetissä ja paikallislehdessä, koronarajoitukset huomioon ottaen):

pe 25.6. klo 18 juhannusaaton juhla TarUn majalla

ke 30.6. retki Nousiaisiin, kesäillan hartaus ja urkumusiikkia klo 18, lisätietoja myöhemmin

su 4.7. klo 18 kesäinen iltakirkko Metsästäjien kodalla

su 11.7. klo 10 Kansanlaulukirkko

ke 18.8 klo 18 grilli-ilta vanhustentalojen grillikatoksessa

su 29.8. klo 18 Yhteisvastuu-konsertti

IKIMUISTOINEN TALVITIE

Nyt, kun Aurajokivarren pitäjät Liedosta Ori-päähän, ovat elvyttämässä vanhaa Tampereen-tietä Varkaantie-nimellä maisematieksi, ovat useat tarvasjokelaiset muistaneet, että onhan meilläkin aikanaan ollut Varkaantie. Tätä nimeä on vanha kansa käyttänyt ikivanhasta talvitiestä. Sen mainitsee runsas satavuotta sitten nimismies Edv. Sjömanin teettämä Marttilan, Kosken, Euran ja Karinaisten kuntain kartta vuodelta 1900. Perimätietojen ja kartan mukaan tie oli nimenomaan talvitie ja vaihtoehtoinen Hämeen Härkätielle välillä Kosken Sorvastolta Turkuun.

Tie lähti Sorvastolta Katavamäen rahkan laitaa Huovintietä Kankaalle ja erosi siitä Hevonlinnassa laskien Rahkion niityille. Huovintie kaartui tästä Mellilän harjulle edeten aina Ulvilaan asti. Rautatien valmistumisen jälkeen erosi tästä Talvitiestä vielä tie oikealle Kyrön asemalle. Rahkion läpi tultuaan, tie ylitti Pöytäntien ja Tarvasjoen Karinaisten kylän alapuolella, jatkuen läpi Heikinsuon ja Närpin, se kulki Euran (siis Tarvasjoen) Seppälän, Suurilan ja Horristen kylien takamaita Liedonperään. Täältä se Savijoen latvat ohitettuaan kaartui Raholan niityiltä Lietoon ja yhtyi Härkätiehen.

Tätä reittiä kulkien tie oli melko suora ja tasainen myös raskaiden kuormien kuljettamiseen. Sen kulkiessa läpi silloin vielä asumattomien seutujen, ei matkalla ollut esteenä asuttujen kylien aitoja ja veräjiä, joita ennen oli muiden teiden varsilla paljon. Tiet olivat alun perin olleet polkuja, joita jalan tai ratsastajien kuljettiin. Teiden vähitellen levitessä, tulivat hevosten perään ensin purilaat ja talvisin reet. Tiestön parantuessa kärryjen tiedetään yleistyneen vasta 1700-luvulla.

On varmaa, että vaikka Härkätie vakiintui Hämeestä tulevien päätieksi, niin siltä poikkeavat vanhat tiet olivat kansalla hyvin muistissa. Sjöman, itse 1800-luvulla eläneenä, kirjoittaa:” Kuinka sitkeästi kansa pysyy vanhoissa tavoissa, käy selville jo siitäkin, että se vuosisatoja käyttää totuttuja vanhoja teitä, vaikka sen silti olisi kipeäminen kuinka vaivalloisten aitojen ylitse tahansa.”

Voidaan sanoa, että kaikki kuljetukset olivat hevoskuljetusten varassa, vielä rautateidenkin tulon jälkeenkin, aina Suomen itsenäistymiseen asti. Härkätietä käyttivät niin Hämeestä, kuin lähempääkin matkaavat. Turku oli päämarkkina-paikka. Siellä maanviljelijät myivät tuotteensa. Maalta tulivat hamput, pellavat, villat, lampaan ja muutkin nahat, terva, hiilet, veistetyt lankut ja parrut, riista, marjat ja käsityötuotteet. En-

nen kyläkauppojen tuloa 1880-luvulla, sieltä myös ostettiin kaikki omavarataloudessa tarvittava ja puuttuva, varsinkin suola, kahvi ja tuore tai suolattu kala. Markkina-aikaan tiellä oli runsaimmin kulkijoita, mutta muulloinkin kulkijoita oli paljon. Sjöman esim. kirjoittaa, että ”ennen rautatien tuloa Toijalasta Turkuun, Härkätielle ei ole hetkeä, jolloin ei näkisi hevosten vetävän raskaita kuormia niin Turkuun kuin Hämeeseen päin.”

Ketkä talvitietä käyttivät?

Varmasti talvitiet olivat Hämeestä tuleville jo satoja vuosia tuttuja. Erityisesti niiden käyttö lisääntyi, kun Jokioisten kartanon omistajan maaherra von Willebrantin teollisuus lähti käyntiin Jokilaaksossa vuonna 1791. Ensin aloittivat saha, tiilitehdas ja panimo. Niiden tuotteiden ja raaka-aineiden kuljetus antoi työtä tilan yli 900 torpparille taksvärkkipäivinä ja lisäansioina. Kun 1796 aloitti siellä Suomen ensimmäinen verkatehdas ja vuonna 1809 rautaruukki, ajot lisääntyivät Turkuun ratkaisevasti. Jokioisilta Kosken Sorvastolle ei ensin ollut kuin ratsupolku ja talvitie, mutta 1800-luvun alussa maaherra rakennutti uuden tien ja näin Tammelastakin Forssan kautta ryhtyivät käyttämään tätä tietä.

Jokioisten osakeyhtiön siirryttyä vuonna 1838 A.W. Wahrenille, hän erityisesti kiinnitti huomiota kuljetuksiin ja palkkasi miehiä niihin töihin. Hänen ryhdyttyä siirtämään 1847 teollisuutta Forssaan, ensin kehräämön ja 1856 kutomon, kuljetusongelmat pysyivät samana. Rautatien valmistuttua Hämeenlinnaan 1862 alkoi osa valmiin tavarankuljetuksista suuntautua sitä kautta Helsinkiin. Turku-Toijala rataa Wahren kovin toivoi Forssan kautta, mutta senkin valmistuttua vain osa kuljetuksista voitiin siirtää Humpilaan. Pääpaino rautateillä suunnattiin ensin henkilöliikenteelle ja kappaletavaran kuljetukseen. Teollisuuden hevoskuljetukset Turkuun loppuivat viimein, kun Wahren rakensi oman rautatien Humppilasta Forssaan 1898.

Eivät ainoastaan tätä talvitietä etelähämäläiset käyttäneet. Kosken historiassa kerrotaan, kuinka Koskella vuosina 1877-1907 toiminut Vingon höyrysaha käytti juuri tätä samaa talvitietä Koskelta Kyrön asemalle. Siitä kerrotaan:” Aikaisin aamulla hevosmiehet olivat käyttämässä lankuja, joita ajettiin Kyrön asemalle lastattavaksi vaunuihin. Toisinaan sinne ajoi jopa 200 hevosen jono (hevostropi), ja kun Kyrössä purettiin kuormia, niin peräpää oli vielä Rahkion niityillä.

Forssan museo/Asta Louhelo

Jokioisten kartanolla väki on kerääntynyt raudan vetoon 1900-luvun alussa.

Matkaa Koskelta Kyröön tuli lähes 30 km. Suo-paikoissa näkyy vieläkin painuneena tuo entinen lankkutie.”

Perimätietoa

Perimätietoa tuosta ikimuistoisesta talvitiestä ei Tarvasjoelta paljoa löydy. Ainoa suullinen perimätieto on Hilma Niemisen kertomukset Prakun torpan ensimmäisestä emännästä Miina Prakusta. Miina yhdessä miehensä Juhan kanssa olivat perustaneet Parkun vuonna 1860. Se oli ainoa talo tämän talvitien varressa, paitsi Kulmala Liedonperässä. kun vasta 1800-luvun lopulla tuli asutus Rahkioon, Heikinsuolle ja Tarvasjoen kylien perälle. Miina Praku oli mm. ihmetelty, olivatko kaikki ne hämäläisten kuormista pudonneet harkkorautapalat viety sepille, kun niitä ei enää tienvarsilta löydy.

Professori Esko Aaltosen artikkelit Forssan lehdessä vuodelta 1961, kertovat laajasti tammelalaisten markkinamatkoista ja rahdinajosta 1800-luvulla. Niissä hän mm. kirjoittaa: ”Tammelän miehet ajoivat Turkuun melkein aina Forssan kautta, vaikka talvitiet olisi oikaissheet. Talvitie kulki silloin Hyrsynniittyjen kautta Koskelle. Kun Vaulammin -Patakosken tie valmistui, lyheni matka Turkuun huomattavasti ja siitä eteenpäin talvitietä. Jos mentiin Härkätietä,

Eurassa olivat Ison- ja Pienen-Rasun ahteet ja Liedossa Satiaismäet. Jos oli raskas kuorma, mentiin Paimionkin kautta.”

”Turun-matkoilla oli miehillä vakiintuneet kortteeripaikat. Ensimmäiseksi yöksi miehet pysähtyivät Patakosken Värmälässä, jossa oli kaksi kortteeritaloa, joihin ei edes tarvinnut lupaa pyytää. Joskus oli pirtissä parikymmentäkin miestä yhtä aikaa. Toiseksi yöksi pyrittiin Liedon Ankalle asti, jos oli kaupunkiin päästävä jo aikaisin. Muuten yövyttiin jo Killalan Jaakolassa, josta oli 1½ penikulmaa enemmän matkaa Turkuun. Jos jäätiin tänne, tultiin Turkuun niin myöhään, ettei samana päivänä lähdetty kotimatalle. Tyhjällä reellä tultiin kotimatalla Värmälään asti ja sieltä seuraavana päivänä kotiin. Kerrotaan, että Forssa-yhtiön omat miehet ajoivat hyvillä hevosilla tyhjin rattain kesäkuumalla päivässä Turkuun. Silloin olivat hevosten kaviot rautakengässä niin kuumentuneet, että niihin täytyi heittää kylmää vettä.”

Yhtä asiaa on monet ihmetelleet, miksi tätä talvitietä vanha kansa sanoi Varkaantieksi. Oliko se pakotie jollekin varkaalle läpi asumattoman takamaan, vai kuin varkain syntynyt talvitie, jota kesällä ei enää muistettu? Menneen lumen tie ja sen unohdetut kulkijat.

Kalervo Mäkinen

TARVASJOEN KOTISEUTUMUSEO

Museo kertoo sanoin, kuvin ja esinein Tarvasjoen historiaa kivikaudesta kohti nykypäivää.

Alakerrassa on syvennetty osio Tarvasjoen tapahtumista viime sotien ajalta. Se kertoo miesten matkasta rintamalla, ainutlaatuisesta kirjeenvaihdosta tarvasjokelaisten sotilaiden, kotikunnan ja Mannerheimin välillä ja kotirintaman ponnisteluista. Uusin osio kuvaa Tarvasjoelle tulleiden karjalaisten kohtalosta, evakkoon lähdöstä ja elämästä uusilla asuinsijoilla.

Yläkerrassa jatkuu perinteen tarina Härkätien kulkijoista ja kaupankäynnin historiasta.

Museo on auki kesäsunnuntaisin kello 11.00 – 15.00 elokuun loppuun asti ja ryhmille tilauksesta muulloinkin. Kahvio ja museopuoti palvelevat. Opastusta saa pyydettyäessä.

Museo on osa Lieto Museota ja tietoa saa lisää: www.liedonmuseo.fi

kuvat Eeva Sisso

SYYTINKISOPIMUS VUODELTA 1901

Jo keskiajalla tiedetään Suomessa tehdyn syytinkisopimuksia, jolloin talonpidosta luopuvan ja talon isännyyden ottavan välillä tehtiin eläkesopimus, joka saatettiin vielä vahvistaa käräjillä. Hyvän kuvan tällaisesta sopimuksesta saa tarkastelemalla 120 vuotta sitten tehdyn syytingin sisältöä.

Jaakko Jaakonpoika Litko ja Maria Loviisa Litko ovat ”Jauholan kylässä, Prunkkalan kappelis Lledon pitäjää, Maskun kihlakuntaa” luovuttaneet Litkon (Yli-Mängin) perintötalon hallintaoikeuden pojalleen August Wilhelmille ja hänen vaimolleen Selma Karolina Mikontyt-tärelle 4. helmikuuta 1901.

August ja Selma Litkon poika Toivo Litko tunnetaan laajemmaltikin. Hän opiskeli Sak-sassa eläinlääkäriksi, väitteli tohtoriksi ja teki elämäntyönsä Helsingissä. Yli-Mängin tilan lä-heisyydessä, Liedonperän tien varrella, on do-sentti Hannu Mansikkamäen toimesta suojeltu maamerkki, parisataavuotinen mänty. Se on ni-metty asessori Litkon mukaan Topin männynksi.

Mutta takaisin vuoteen 1901. Sukupolven-vaihdon yhteydessä on tehty kirjallinen syytin-kisopimus vanhanparin elannon turvaamiseksi. Tämä oli tarpeen, koska eläkejärjestelmää ei ollut. Sopimus on hyvin yksityiskohtainen. En-sinnäkin ”otamme asunnoksemme pihan sivusta kaksi lämmintä huonetta, tuvan ja kyökin”. Talo huolehtii myös polttopuista: ”Talo hakkaa neljä metristä syltää sekä halkoja vuosittain ja tuo kotio.” Puuhuoneeksi varataan kujan sivussa oleva vaja.

Vanhapari aikoo vielä pitää lehmää ja lampai-

ta, jotka saavat käydä laitumella talon lehmäin ja lampaitten kanssa. Eläimille tarvitaan ”Pihatti, sekä rehun huoneeksi mäkilato”. Viljeltäväksi sovitaan Tanskin umpiaita, aidan aineet talon metsästä. Tanskin alue määritellään tarkkaan: ”maantiestä ylöspäin --- Kustaa Litkon rajas-ta Mahlamäen rajaan, maantiestä alkain ---”. Lisäyksenä mainitaan, että alue on sovittu van-hanparin käyttöön vain elinajaksi, mutta sitä ei ole oikeus myydä.

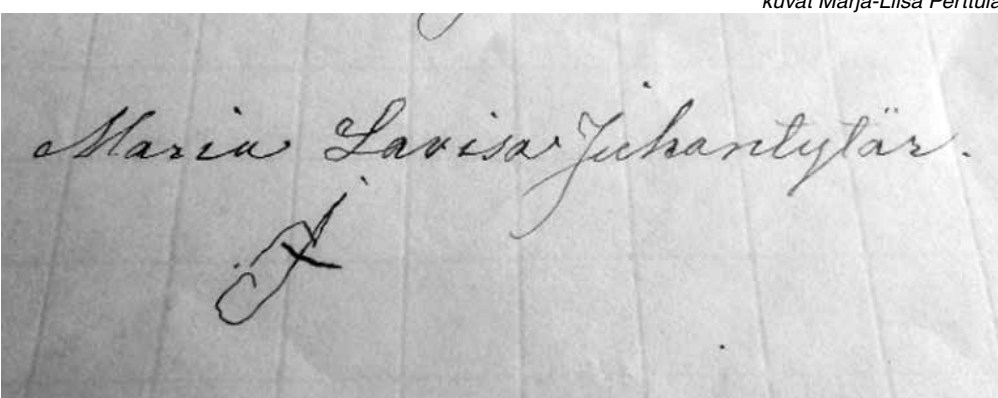
Jaakko ja Maria Litkolla on myös oikeus käyt-tää tarpeen mukaan aittaa, sauna, kellaria ja riihtä, ”tarvittavat riihipuut talon pinosta”.

Ennen koneitten aikaa ei ilman hevosta tultu toimeen. Pellon muokkaukseen saadaan hevo-nen ja mies, samoin tarpeen mukaan myllyyn. Vuosittain saadaan hevonen kahta reisua varten Turkuun ja kirkolle.

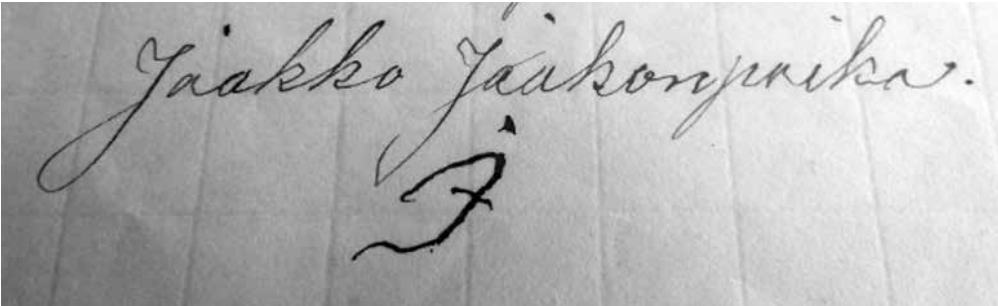
Maatilalla kun eletään, tulee suuri osa eläk-keestä tilan tuotosta. ”Nisuja viisikymmentä lit-raa, Rukkiita kuusi hehtolitraa. Kuroja kaksi hehtolitraa, riihi-kuivia.”

Eläimiä varten on varattava ”seitsemänsataa kiloa pelto-heiniä, yksi häkki Kauran pahnoja, kuusi kappaa Kauran anania, kolme köyttä ru-kiin olkia, sata kerpua lehtiä vuodessa”.

Viimeinen sopimuksen kohta on hieman erikoinen. ”--- kuin toinen meistä kuolee, niin jäävät maat taloon, vaan lisäksi tulee talosta neljä hehtolitraa perunia vuosittain, muut pysy-vät muuttumattomina.” Pitäähkö tämä ymmärtää niin, että vasta toisen puolison kuoltua talosta saadaan eläkeläisen pöytään perunoi? Perunat ovat kuitenkin jokapäiväistä ruokaa. Ilmeisesti

kuvat Marja-Liisa Perttula

juurikasvitkin – lantut, porkkanat, punajuuret – ja sipulit kasvatettiin Tanskin umpiaidassa. Vielä ihmetyttää, ettei ole mainintaa siasta eikä sianli-hasta, jota varsinkin jouluna piti olla pöydässä.

Yleisesti ottaen syytinkisopimuksesta voi päätellä, että vanhaemäntä ja –isäntä ovat ol-leet vielä hyvin toimintakykyisiä. He tekevät ruokansa itse, hoitavat siivouksen, saunassa-käynnin omin neuvoin, ruokkivat kotieläimensä,

lypsävät lehmänsä, käyvät riihessä ja myllyssä ynnä tekevät vielä ostosmatkoja Turkuun.

Maria ja Jaakko Litko merkitsevät allekirjoi-tuksensa vielä puumerkillä, Aukusti ja Selma sekä todistajana ollut Kustaa Litko kirjoittavat nimensä omakätisesti. Kirjurina toimineella I.J Lindgrenillä on erittäin kaunis käsiala.

Marja-Riitta Perttula

TURUN KORKEIMMAN VIRAN HALTIJA

Vitsi mikä vitsi, ajattelin, kun kuulin, että sillä tarkoitettiin Perttu Mäkistä ja hänen uutta työ-tään Suomen Joutsenen laivamestarina. Tarinoi-tuani eräänä iltana hänen kanssaan ymmärsin, ettei sanonta nyt aivan olekaan vitsi, vaan kuvaa hyvin osaa hänen jokapäiväisestä työstään.

Perttu, joka on syntynyt Riitta ja Hannu Mä-kisen poikana vuonna 1977 Tarvasjoella, sanoo oppineensa tarkan ja osin raskaankin työnteon jo lapsena. Isoisän harrastus puun käsittelyyn ja puutyöhuone Rasulan talousrakennuksen yli-sillä, antoi jo kipinän tuntea eri puulajit, niiden ominaisuudet ja niiden sopivuuden esineiden sekä puurakenteiden materiaalina. Kun am-matinvalinnan aika tuli, hän kouluttautui puu-sepäksi suorittaen puualan amk-tutkinnon ja

puuveneiden rakentajaksi ja erityisesti niiden korjaajaksi ja huoltajaksi ohjaavan veneenra-kentajan tutkinnon.

Samoin jo lapsesta asti mielenkiintoisin har-rastus oli liikkua veden päällä. Joet olivat ensim-mäisiä vesireittejä, jotka Tarvasjoella virtaavat syvässä uomassaan vehmain rannoin. Meloessa oli kuin yhtä veden kanssa ja sen elämän, joka vedessä liikkui. Veneellä soutaessa taas seurasi enemmän rantojen elämää ja maisemien vaihtumista. Eri veneiden käyttäytymisen ja niiden soveltuvuudesta soutuun oppi myös vähitellen. Nyt myöhemmin purjevene ja matkat sillä ovat tulleet tutuiksi. Samoin on tullut katsottua niin viralliset kuin luonnonsatamat ja saarilla asuvat ihmiset. Jos ovat kauniita Turun ja Ahvenan-

maan saaristot, niin matkojen vähitellen laaje-tessa, Tukholman ympäristön saaristo on myös alkanut viehättää rikkaine rantamaisemineen ja hyvine satamineen.

Oltuaan ensin töissä eri veneenrakentajilla, Perttu perusti oman yrityksen, toiminimi Puu-rin, Rasulan tyhjäksi jääneihin broilerin kas-vatushalleihin. Vaikka puuveneiden käyttö on vuosivuodelta vähentynyt, vanhojen veneiden kunnostus on ollut vilkasta. Työ on erittäin hy-vää asiantuntemusta ja ammattitaitoa vaativaa. Rikastuttaakseen osaamistaan, hän on ollut mu-kana Ruissalon telakalla museolaiva Sigynin uudistuskorjauksessa vuodesta 2018 alkaen. Työ on jatkunut yhä vaativana viimeistelynä, vielä Sigynin jo palattua museopaikalleen Fo-

rum Marinum museokeskuksen yhteyteen. Si-gyn on kolmemastoparkki ja Suomen vanhin museolaiva. Se on rakennettu jo vuonna 1887. Laivan tullessa 100 vuoden ikään, sillä on tehty ratkaiseva entisöinti vuonna 1987.

Suomen Joutsenen Laivamestari

Sigynin kunnostuksen yhteydessä Perttua alkoi yhä enemmän kiinnostaa museolaivojen kunnostus ja huolto. Suomen Joutsenella lähes 30 vuotta toiminut laivamestari Timo Palovaara tuli eläkeikään ja siksi toimi ilmoitettiin haet-tavaksi. Perttu päätti nyt hakea virkaa. Ehkä vaimokin, Hanna Niitymäki, joka on työssä Forum Mariumissa, vähän kannusti hakemaan. Virkaa haki 17 henkilöä, joista Perttu tuli vali-tuksi. Koska laivamestarin tärkeimpänä työnä on museolaivan kunnon vaaliminen, oli valin-nan eräänä kriteerinä mastokiipeilyn hyvä taito. Suomen Joutsen on kolmimastoinen fregatti, jonka mastot, purjeorret ja köysistö nousevat 30 metrin korkeuteen. Siellä köysitikkailla työ-skentely on miehelle vaativaa toimintaa ilmalla kuin ilmalla. Ylätasolla tuntee tyynenäkin päi-vänä tuulen voiman. Pertulla tämä taito toimia ylhäällä oli ja nyt hänestä tuli tämän Turun ylim-mällä työskentelevän viran haltia. Perttu uskoo onnistuvansa virassa hyvin. Hänellä on kaksi miestä jatkuvasti mukana työssä ja Timo Palo-vaaran kanssa jatketaan vielä vuosi rinnakkain.

Laivamestarin työhön kuuluu myös museo-toimen hoitaminen laivalla. Suomen Joutsen on 1902 Ranskassa rakennettu kolmimastoinen fregatti, jonka valtio osti 1930 koululaivaksi. Se ehti tehdä 1930-luvulla kahdeksan koulutuspur-jehdusta ennen sotaa. Laiva toimi vuodet 1960-1988 merimiesammattikouluna Turussa Martin-sillan pielessä. Se siirtyi 1991 Turun kaupungin omistukseen ja siirrettiin museolaivaksi Forum Marinumin edustalle vuonna 2002. Ensi vuonna se saavuttaa 120 vuoden iän. Me toivotamme Pertulle menestystä ja onnea ”korkeassa” virassa.

Kalervo Mäkinen

Perttu Suomen Joutsenen ylimmällä raakapuulla.

YLÖS, ULOS JA LENKILLE – PANDEMIA ON VOITETTU

TARVASJOEN URHEILIJAT JA KORONAVUOSI

Viimeinen vuosi on ollut Tarvasjoen Urheilijoille erikoinen ja haastava. Koronapandemia aiheutti haasteita harrastustoiminnalle kokoontumisrajoitusten suhteen. Harjoitusten toteuttaminen talvikaudella vaati soveltamista sisäliikuntapaikkojen ollessa suljettuna. Jalkapalloilijat pelasivat lumihangessa koulun kentällä, yleisurheilijat hyödynsivät hiihtokelejä pururadalla. Jääkiekkokaan ei pystynyt hyödyntämään jäähallia täysipainoisesti, ja taloudelliset haasteet olivat myös arkipäivää. Kaikesta tästä kuitenkin on selvitty toistaiseksi kunnialla, kiitos ahkerien vapaaehtoistyöntekijöiden.

Bingotoiminta on ollut myös kokonaan tauolla keväästä 2020 lähtien. Helmikuussa 2021 TarU Bingo täytti 50 vuotta, mutta suunniteltua juhlabingoa ei ollut mahdollista järjestää. Bingotoiminnan on tarkoitus jatkua jälleen syksyllä, mikäli koronatilanne sen sallii ja myös 50-vuotisjuhlabingo on edelleen suunnitelmassa.

Koronasta huolimatta seurassa on tapahtunut paljon positiivisia asioita. Näistä mainittakoon Hirvipassilla liikettä! -hanke, johon seura on

saanut kehittämistukea opetus- ja kulttuuri-ministeriöltä. Hirvipassilla lapsi voi harrastaa matalan kynnyksen liikuntaa yhdellä maksulla; talvisin jääkiekkoa, kesällä yleisurheilua ja jalkapalloa. Keväällä 2021 Olympiakomitea myönsi seuran jääkiekkojaostolle, TarU Hockeylle, Tähtiseura-status, osoituksena vaadittujen laatutekijöiden täyttämistä. Olympiakomitean sivuilta lainaten: ”Tähti-merkki on lupaus laadusta nykyisille ja uusille seuran jäsenille sekä heidän lähipiirilleen”. Myös yleisurheilun puolella saatiin menestystä kansallisella tasolla, sillä Reko Tuominen saavutti moukarinheiton Suomen mestaruuden P15 sarjassa kesällä 2020 tuloksella 62.54. Reko jatkaa näin seuran moukariperinteitä, jossa menestystä on tullut menneinäkin vuosina.

Seuran tulevaisuuden näkymät ovat hyvät, harrastajat eivät ole hylänneet seuraa vaikeasta vuodesta huolimatta. Yhteensä seura liikuttaa tällä hetkellä n. neljäsataa lasta ja aikuista, pääpainon ollessa lasten matalankynnyksen liikunnassa. Seurassa on silti huoli varsinkin koronakaudella lisääntyneestä lasten liikku-

simman moni lapsi mukaan harrastustoimintaan. Harrastaminen urheiluseurassa ei tarkoita automaattisesti kilpailemista, vaan ohjatusti liikkumista hyvässä yhteishengessä.

Talvikaudella 2021-2022 on tulossa mukaan curling uutena lajijaostona. Myös muita uusia urheilumuotoja on seurassa pohdinnassa, mikäli löytyy aktiivisia vapaaehtoisia vetämään toimintaa. Näistä esimerkkinä frisbee-golf, jonka suosio on kasvanut Suomessa hurjasti ja voisi soveltua hyvin seuran lajivalikoimaan. Seuran vahvuksina ovat edelleen yhteisöllisyys ja ahkerat vapaaehtoistyöntekijät, jotka tekevät vuodessa satoja tunteja työtä alueen liikuntamahdollisuuksien ylläpitämisessä. Lajit tekevät yhteistyötä keskenään ja talkoovoimin on ylläpidetty Tarvasjoen alueen liikuntapaikkoja yhdessä Liedon kunnan kanssa. Tästä viimeisimpänä esimerkkinä pururadan kunnostus kesällä 2021. Toivottavasti päästään pian taas kohti normaalia arkea, jossa rajoitukset eivät sanele harrastusmahdollisuuksia.

Markku Uusitupa,
Tarvasjoen Urheilijat ry

Markku Uusitupa

Katriina Reijonen

Markku Uusitupa

Katriina Reijonen

Reko Tuominen, Suomen mestari.

JÄÄHALLIN KUULUMISIA:

Koronavuosi haasteena

Kausi 2019–2020 päättyi poikkeuksellisissa oloissa TarU Hockeyn osalta, sillä maailmanlaajuisen koronapandemian estäminen sulki Suomen maaliskuussa 2020. Onneksemme kausi oli jo kääntymässä loppusuoralla eikä toiminnan keskeyttäminen aiheuttanut valtavia ongelmia. Harmillista kuitenkin oli muutaman junioriturnauksen peruuttaminen vain muutama viikko ennen niiden pitämistä. Kesä 2020 elettiin melko lailla normaaleissa oloissa, mutta kuitenkin epävarmuuden alla. Seuran jalkapallo- ja yleisurheilutoiminta käynnistyi normaalista erittäin tarkat hygieniasäännöt huomioiden ja jääkiekkjoukkueet pääsivät ulkotiloissa valmistautumaan uuteen kauteen. Epävarmuustekijöitä jouduttiin kuitenkin sietämään, sillä jääkiekkojaoston talouden kannalta tärkeä elokuun alun kiekkoleiri oli vielä kysymysmerkkinä. Bingotoiminta jäi vieläkin voimassa olevalle tauolle maaliskuussa 2020.

Syyskuu 2020 elettiin epävarmoissa oloissa,

mutta käynnistyi kuitenkin. Kiekkoleiri saatiin turvallisesti hoidettua ja kaikki joukkueet pääsivät jälle normaalisti. Toimintaa varjosti viikoittainen jännittäminen mitä varsinaissuomen sairaanhoitopiiri ohjeisti tahoja toiminaan. VSSHP:n ohjeiden lisäksi viikoittain, ellei jopa päivittäin oli seurannassa mihin suuntaan epidemia kehittyi. Kausi eteni aina marraskuun loppuun asti, jolloin ensimmäisen kerran todella tummat pilvet lipuivat ylle. Yhteiskunnallisena varotoimenpiteenä kaikki toiminta laitettiin joulukuun alussa tauolle kaikkia lasten ryhmiäkin myöden. Joulun jälkeen valtiovalan onnistuneen linjauksen mukaan alle 12-vuotiaat saivat jatkaa harjoittelua. Nuorten sekä aikuisten osalta kauden keskeytys alkoi joulukuussa, joka jatkui lopulta aina kauden loppuun asti.

Vaikka lapset saivatkin harjoitella koko kevään, niin pelejä ei saanut pelata. Toiminnan turvatoimet olivat tiukat joulusta asti. Jäähallin sisään lupa oli tulla vain alle 12-vuotiailla harrastajilla ja mukana olevat välttämättömällä aikuisilla oli maskinkäyttövelvoite. Käsidesiä kului kevään aikana kolmekymmentä litraa. Vaikka jääkiekkoa harrastettiin sisätiloissa, niin selvisimme turvallisuuden kannalta koronavuoden erinomaisesti. Seuran joukkueista vain yksi määrättiin karanteeniin, sillä vieraspeleissä Rairsiossa joukkue altistui koronalle. Seuran sisällä

altistumisia ei ollut yhtään, josta voimme olla ylpeitä. Toki lapsia oli tipoittain pois harjoituksista kouluissa tai muissa ympäristöissä tapah-tuneiden altistumisten takia.

Koronavuodesta selvitettiin ”torjuntavoitolla”, vaikka taloudellista miettimistä vuosi paljon aiheuttikin. Jäähallin kahvio oli suljettuna joulusta asti ja bingotoiminta on ollut tauolla jo yli vuoden. Erityisesti kovilla on ollut seuran käytössä oleva jäähalli, jonka käyttöaste luonnollisesti laski nuorten ja aikuisten harrastuskiellon myötä. Onneksi luovat toimet, kuten perhejäiden myynti hieman edesauttoi taloudellista selviämistä. Jäähallissa koneet käyvät yhtä kovaa on sitten jäällä luistelijoita tai ei. Sähkön hinnan nouseminen ei kohtelee jäähallia yhtään sen kevyemmin kuin kotitalouksiakaan.

Koronasta huolimatta kehittymistä

TarU Hockey jääkiekkojaostolle kausi 2020–2021 oli koronasta huolimatta merkittävä. Kauden aikana jaosto loi uuden strategian vuosille 2021–2024, joka kulkee visiolla ”Alueen kiinnostavin seura 2024. Strategia luo suuntaviivat toteuttavat toimintaa kaikilla tasoilla. Strategia on huomioitu jääkiekkojaoston laadukas junioritoiminta niin kilpa- kuin harrastetasolla. Huomionsa saa myös elinikäisen harrastami-

sen mahdollisuudet, yhteisöllisyyden tärkeys ja seuratoiminnassa oppiminen. Strategiayön lomassa jääkiekkojaosto auditointiin myös Olympiakomitean tähtiseuraksi. Tähtiseura tunnus vastaa 2000-luvun Nuori Suomi sinetti- tunnuksesta, jolla taataan jääkiekkojaoston harrastajille laadukasta seuratoimintaa. Auditoinnissa käsiteltiin seuraavia aihekokonaisuuksia: Seuran johtaminen ja hallinto, urheilutoiminta, seuran ihmiset ja aineelliset resurssit. Auditointiin osallistui jääkiekkojaostossa lähemmäs kolmekymmentä ihmistä ja auditointia oli tekemässä jääkiekkoliiton sekä Liiku Ry:n henkilöt. Auditointi juhlistetaan elokuussa, jolloin juhlallisesti nostetaan tähtiseuratus jäähallin seinälle.

Lauri Isotalo
TarU Hockey toiminnanjohtaja

